

Supplerende naturkartlegging ved Hummerbakken, Larvik

Sigve Reiso

Supplerende naturkartlegging ved Hummerbakken, Larvik

Forfattere: Sigve Reiso

Publisert: 01.12.2022

Antall sider: 9 sider

Publiseringstype: PDF med aktive lenker

Oppdragsgiver: Porsgrunn kommune

Tilgjengelighet: Dokumentet er offentlig tilgjengelig

Rapporten refereres som: Reiso, S. 2022. Supplerende naturkartlegging ved Hummerbakken, Larvik. Biofokus rapport 2022-124. Stiftelsen Biofokus. Oslo.

Forsidebilder: Fra planområdet. Foto: Sigve Reiso

Biofokus rapport 2022–124

ISSN 1504-6370

ISBN 978-82-8449-158-5

Gaustadalléen 21

NO-0349 OSLO

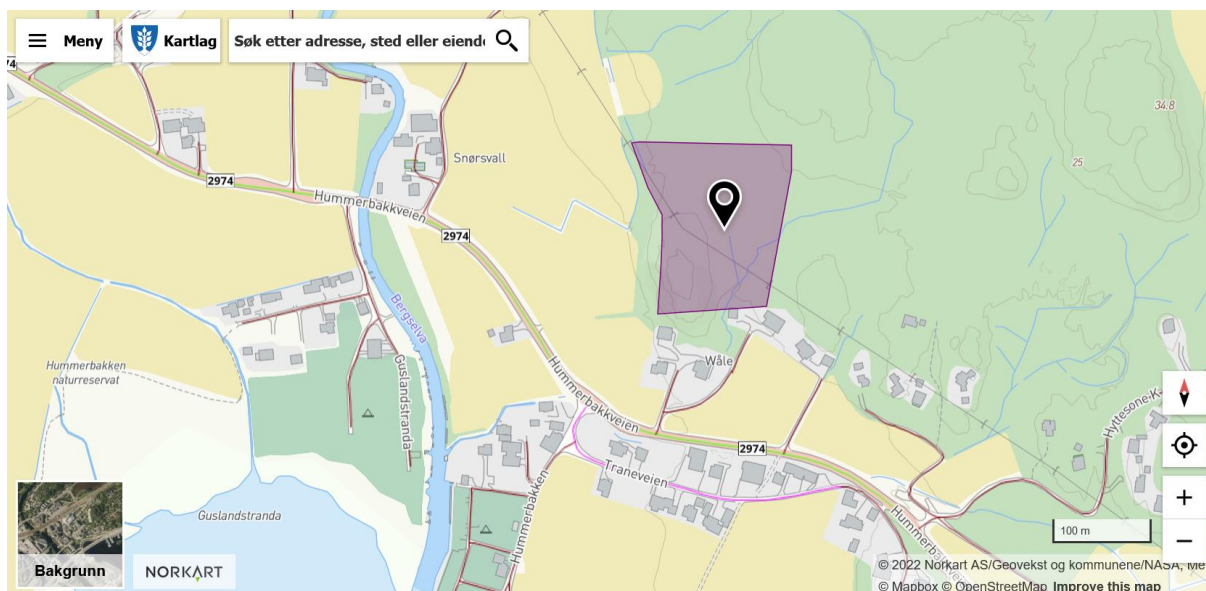
Org.nr: 982 132 924

post@biofokus.no

www.biofokus.no

1 Bakgrunn

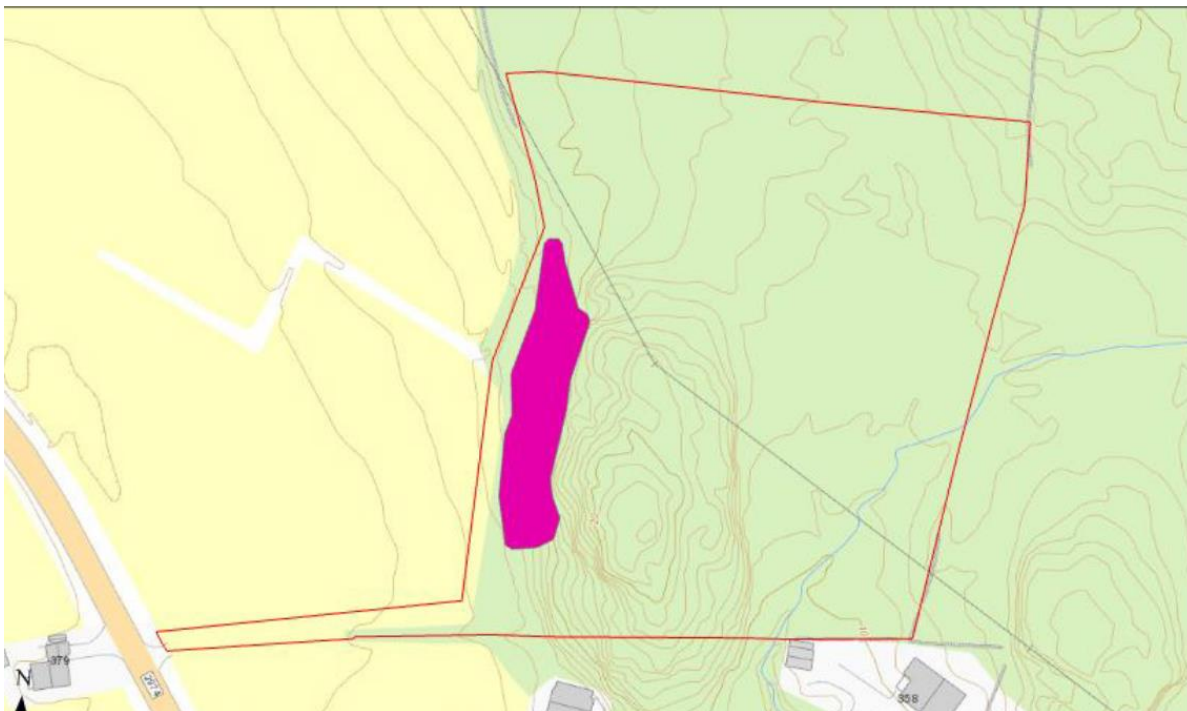
Biofokus ved Sigve Reiso har på oppdrag for Hans Gaarder Eiendom AS ved Jan Erik Holhjem, utført supplerende kartlegging av naturtyper etter DN-håndbok 13 i forbindelse med detaljregulering i planområde ved Hummerbakken på Brunlanes i Larvik (fig 1). Området er nylig avsatt til fritidsbebyggelse i forbindelse med rullering av kommunedelplan.

Figur 1: Lilla flate viser planområdet F-34 Hummerbakken (ca 25 daa) sin beliggenhet slik det er definert i kommunekartet.

Planområdet ble kartlagt etter Miljødirektoratets kartleggingsinstruks i 2021 av Rambøll (Strålberg og Reenskaug 2021). Kartleggingen var en del av en samlet kartlegging av 18 ulike innspillsområder til kommuneplanen. Ett mindre område med lågurtikeskog ble avgrenset vest i planområdet i forbindelse med undersøkelsene 2021 (fig 2). Videre ble det rapportert av Rambøll at planområdet huset store mengder død ved av gran, men at denne skogen ikke ble avgrenset, som følge av metodiske mangler for slik skog i Miljødirektoratets instruks. Det ble rapportert følgende i Strålberg og Reenskaug (2021): «Det meste av skogen i dette området består av fattig blandingsskog med høy forekomst av liggende død ved med stokker av stor dimensjon (over 40 cm i diameter). Mange av disse er sterkt nedbrutt. Det er likevel ikke registrert gammel skog med liggende død ved i området, fordi slik skog som skal registreres etter instruksjonen må være dominert av gran eller furu, hvilket ikke er tilfellet i dette området.»

I forbindelse med oppstartsmøte og planinitiativ ble det derfor gitt tilbakemelding fra kommunen om at det måtte utføres supplerende kartlegginger av arts mangfold og naturtyper, med mål om å fange opp de faktiske naturverdiene i området uten de metodiske begrensningene som ligger i Miljødirektoratets instruks. DN-håndbok 13 (Miljødirektoratet 2007 og 2015) ble derfor lagt til grunn for ny kartlegging i 2022, supplert med søk etter rødlistearter.

Figur 2: Rosa areal viser kartlagt lågurteikeskog etter Miljødirektoratets instruks jf. Strålberg og Reenskaug (2021). Rød strek viser planområdet.

2 Resultater

Området ble befart av Sigve Reiso 19. oktober 2022. Det ble avgrenset en naturtypelokalitet av type gammel granskog med utforming gammel lavlandsgranskog i mosaikk med rik barskog av utforming lågurtgranskog (fig 3). Lokaliteten scorer høyt på skogtilstand (død ved) og rikhet/bonitet. Lokaliteten scorer foreløpig middels på artsmangfold, men det understrekes at grundigere soppundersøkelser og undersøkelser av insekter med stor sannsynlighet vil høyne denne verdien. Totalt vurderes området til svært viktig A, basert på høy vekt på skogtilstand (mengde dødved). Full beskrivelse av naturtypen følger i vedlegg 1.

Tre rødlistede arter ble notert, der barlind (VU), svartonekjuke (NT) og pastellkjuke (VU) ble funnet innenfor avgrenset naturtype. I tillegg ble furustokkjuke (NT) funnet på gammel levende furu på toppen av kollen i vest. Svartonekjuke og pastellkjuke var knyttet til død ved av gran. Rødlistevurderingene følger Artsdatabanken (2021). Videre vurderes potensiale for ytterligere rødlistede vedboende sopp og for insekter som stor. Sopp er overflatisk ettersøkt (kun en brøkdel av de svært mange dødvedstokkene ble undersøkt), insekter er ikke kartlagt i denne undersøkelsen

Figur 3: Avgrenset naturtype, lok 2202 (orange strek), med dødvedrik granskog og verdi svært viktig A. Avgrenset av Biofokus høsten 2022. Areal 17,3 daa.

Store mengder død gran på lågurtmark, med grove gamle hasselkratt fra avgrenset naturtype. Foto: Sigve Reiso

3 Diskusjon

Store naturverdier i form av rik granskog med mye død ved er avgrenset i store deler av planområdet gjennom de supplerende kartleggingene i 2022 etter DN-13 metodikk for kartlegging av naturtyper. DN-13 har vært gjeldende kartleggingsmetodikk for naturtyper de siste 20 årene, men har de siste årene gradvis blitt faset ut med Miljødirektoratets nye instruks som er i stadig utvikling. Miljødirektoratets instruks lå derfor til grunn ved kartleggingen av planområdet i 2021 (Strålberg og Reenskaug 2021), hvor en mindre lokalitet med lågurteikeskog ble avgrenset i sørvest. I tillegg påpekte Strålberg og Reenskaug (2021) at det fantes skogareal med mye død ved og åpenbare naturkvaliteter i planområdet, men som grunnet metodiske begrensninger i Miljødirektoratets nye instruks slik den foreligger pr dags dato, ikke var innenfor inngangsverdien for kartlegging. Dette skyldes bl.a. at inngangsverdien for avgrensning av død ved som naturtype også omfatter krav til tresjiktet (alder og treslagsdominanse på stående skog). I tilfeller som i planområdet der et granbestand har kollapset som følge av alder og vind, utvikles det naturlig en suksesjon av yngre blandingsskog (løvtrær og ung granskog). Det gjør at inngangskriteriene knyttet til dominans av bartrær i stående skog og dominans av eldre skog i Miljødirektoratets instruks ikke oppfylles. I DN-13 metodikken er inngangsverdiene knyttet til konsentrasjon av død ved/nøkkelelementer isolert, uavhengig av tresjiktet, noe som gjør at slike dødvedrike lokaliteter fanges opp. For å oppfylle naturmangfoldlovens krav til et godt kunnskapsgrunnlag (§ 8), la vi derfor til grunn den kartleggingsmetodikken som best fanget opp naturverdiene i planområdet.

Tettheten av grov død ved, produktivitet og funn/potensial for rødlistede arter knyttet til avgrenset naturtype gir den verdi som svært viktig (A). I følge Miljødirektoratets konsekvensveileder (Miljødirektoratet 2022) vil naturtypen dermed få stor verdi/høy forvaltningsprioritet for naturmangfold. Vi har ikke konkret kunnskap over antall hytteenheter som er planlagt eller nøyaktig beliggenhet for disse, men vil anta at dette dreier seg om betydelige og varige inngrep innenfor naturtypen. Dette vil i tilfelle gi påvirkningsgrad sterkt forringet, og videre kunne føre til en konsekvensgrad mellom alvorlig til svært alvorlig miljøskade.

Ved eventuell videre kartlegginger for å bekrefte naturverdiene og underbygge potensialet for rødlistede arter, anbefales det fokus på vedboende sopp og insekter spesielt.

Venstre: Grov høystubbe og grov liggende død ved av gran i yngre bjørk og granskog. Høyre: Et eldre fruktlegeme av den sårbare soppen pastellkjuke (VU) på grov granlåg sentralt i naturtypen. Foto: Sigve Reiso

Referanser

Artsdatabanken. 2021. Norsk rødliste for arter 2021. Artsdatabanken, Norge.

<https://artsdatabanken.no/lister/rodlisterforarter/2021/>

Direktoratet for Naturforvaltning 2007. Kartlegging av naturtyper - verdisetting av biologisk mangfold.

DN-håndbok 13. 2. utgave 2006 (oppdatert 2007). DN-håndbok 13.

<http://www.dirnat.no/content.ap?thisId=500031188&language=0>

Miljødirektoratet 2014. Miljødirektoratets veileder for kartlegging, verdisetting og forvaltning av naturtyper på land og i ferskvann - Utkast til faktaark som skal brukes ved kartlegging 2014. Trondheim.

Strålberg, S. og Reenskaug, C. 2021. Kartlegging av 18 ulike innspillsområder til kommuneplanen etter Miljødirektoratets kartleggingsinstruks, Larvik kommune. Rambøll. Fagrapport september 2021.

Miljødirektoratet 2022. <https://www.miljodirektoratet.no/konsekvensutredninger>

Vedlegg 1: Naturtypebeskrivelse

2202 Wåle N

Gammel granskog – Gammel lavlandsgranskog Verdi: A Areal : 17,3 daa

Innledning: Området er kartlagt av Sigve Reiso (Biofokus) 19.10. 2022 ifm. detaljregulering til fritidsbebyggelse ved rullering av kommunedelplan på oppdrag fra Hans Gaarder Eiendom AS.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger rett nordøst for Hummerbakkfjorden på Brunlanes i Larvik kommune. Arealet er flatt/slakt. Berggrunnen er larvikitt dekket med tykke lag av marine strandavsetninger som avtar mot knaus i vest.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er preget av at grana i området over siste 10-20 år har gjennomgått nær full kollaps, der all dødveden ligger på lokaliteten.

Yngre suksesjoner preger tresjiktet i dag, men dødvedforekomstene gjør at lokaliteten vurderes til gammel granskog med utforming gammel lavlandsbarskog i mosaikk med rik barskog utforming lågurtgranskog. Frisk lågurtskog er dominerende grunntype, med overganger mot svak lågurtskog i vest og mot høgstaudeskog langs søkk. Boniteten er høy.

Artsmangfold: Stående tresjikt i dag består av tett blanding av gran, borealt løv, eik og mye hassel. Spredt også andre edelløvtrær som svartor og lønn. I vest også enkelte furu. Det ble også sett et mindre skudd av barlind (VU). I feltsjiktet inngår bl.a. sølvbunke, skogsalat, kratthumleblom, gjøksyre, rød jonsokblom, sauetelg og skogsnelle. På død ved av gran ble pastellkjuke (VU), vasskjuke og svartsoneskjuke (NT) funnet. Det er potensial for å finne noen flere krevende vedboende sopp. Størst potensial for rødlistede arter er knyttet til insekter som følge av svært stor mengde liggende død ved og høystubber, kombinert med klimatisk gunstig beliggenhet langs kysten.

Bruk tilstand og påvirkning: Tresjiktet preges i dag av en yngre suksesjon etter kollaps av granskogen. Eldre grantrær finnes i hovedsak kun i vest, inkl. en grov gran på over 70 cm i diameter. I vest finnes også flere eldre furu og et par furugadd. Flere hasselkratt er omfangsrike og tydelig gamle. En eldre og grov svartor finnes også. Hele lokaliteten har store mengder liggende død ved av gran som har tilkommet de siste tiårene, dels som vindfall, dels som gaddlæger. Mange læger er grove. Ferske til midlere nedbrytningstrinn dominerer, men godt nedbrutte læger finnes også. Høystubber og enkelte gadd er derfor vanlig.

Fremmede arter: Ingen notert.

Del av helhetlig landskap: Dødvedrik granskog over større areal er svært sjeldent i kystnære områder i Vestfold-Telemark.

Verdivurdering: Lokalitet med svært mye grov død ved av gran på rik/høybonitets grunn.

Trolig begrenset dødvedkontinuitet over tid, men som følge av raskt omløp er likevel alle nedbrytningsstadier tilstede. Stort potensial for krevende insekter knyttet til død ved.

Lokaliteten scorer skogtilstand (død ved) og rikhet/bonitet, foreløpig middels på arts mangfold men undersøkelser av insekter kan høyne denne verdien. Totalt vurderes området til svært viktig A, i hovedsak basert på skogtilstand (mengde grov død ved), men også grunnet potensial for rødlistearter.

Skjøtsel og hensyn: Det er ikke behov for skjøtsel på lokaliteten.

.....

Biofokus

– for et godt kunnskapsgrunnlag

Biofokus er en ideell stiftelse som skal tilrettelegge informasjon om biologisk mangfold for beslutningstakere, samt formidle kunnskap innen fagfeltet bevaringsbiologi. Biofokus ønsker å bidra til en kunnskapsbasert forvaltning av norsk natur.

En kunnskapsbasert forvaltning forutsetter god dokumentasjon av de arealene som skal forvaltes. Biofokus legger derfor stor vekt på feltarbeid for å sikre oppdaterte og relevante data om botanikk, zoologi, økologi, samt avgrensning og verdisetting av områder.

Høy kompetanse er en forutsetning for å kunne registrere og presentere biologisk mangfold-data på en god måte. Biofokus sine medarbeidere er derfor godt skolert innenfor en rekke artsgrupper og har en bred økologisk forståelse for de ulike naturtypene som de arbeider med, det være seg skog, kulturlandskap eller ferskvann. Digitale verktøy som databaser, GIS og bilde-behandling er viktige redskaper i vårt arbeid for å anskueliggjøre naturverdier på en best mulig måte.

Stiftelsen utgir den digitale rapportserien **Biofokus rapport**.

Biofokus rapport 2022–082
ISSN 1504-6370
ISBN 978-82-8449-116-5

Gaustadalléen 21
NO-0349 OSLO
Org.nr: 982 132 924
post@biofokus.no
biofokus.no